

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2020 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з технологій
для вступу на ОС бакалавра
на основі ОКР молодшого спеціаліста
за спеціальністю: 014 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)

Вінниця – 2020

Програма вступного випробування з технологій для вступу на ОС бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста за спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

«26» лютого 2020 року – 16 с.

Розробники: В. С. Гаркушевський, кандидат технічних наук
О. В. Марущак, кандидат педагогічних наук, доцент
В.В. Соловей, кандидат педагогічних наук, старший викладач
С. Д. Цвілик, кандидат педагогічних наук, доцент

Програма вступного випробування з технологій для вступу на ОС бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста за спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) розглянута і схвалена на засіданні кафедри технологічної освіти, економіки і безпеки життєдіяльності

Протокол від «26» лютого 2020 року №10

Завідувач кафедри технологічної освіти, економіки і безпеки життєдіяльності

Т.П. Зузяк

Голова фахової атестаційної комісії
«26» лютого 2020 року

В.С. Гаркушевський

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна компетентність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій і креслення передбачає формування готовності вирішувати специфічні для професії завдання, виконувати певні дії, доведені до рівня компетентностей, що засновані на системному і глибокому освоєнні знань. Виділення професійних якостей ґрунтується на попередньому моделюванні професійної діяльності, сукупності професійних, найбільш поширених ситуацій, що вимагають постановки і вирішення професійних завдань.

Мета вступного випробування з технологій для вступу на освітній ступінь (ОС) бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) молодшого спеціаліста за спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) - визначити рівень усебічної теоретичної та практичної підготовки вступників, їхніх компетентностей, виявити здатності систематично поповнювати свої знання, орієнтуватися в новій інформації, вибирати з неї головне, бачити перспективи розвитку техніки і технологій.

У процесі вступного випробування визначається:

- загальний рівень технічної культури вступників педагогічного університету;
- рівень засвоєння технологічних знань;
- здатність здійснювати інтеграцію теоретичних занять з трудового навчання та технологій з практичною технологічною діяльністю;
- здатність організовувати проектно-технологічну діяльність, суспільно корисну продуктивну працю (добір видів праці, нормування, облік тощо).
- здатність вирішувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі техніки та технологій або в процесі навчання технологій і креслення, що передбачає застосування положень і методів технологічної освіти і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Запроваджений проектно-технологічний підхід на уроках з трудового

навчання та технологій вимагає оволодіння здатностями аналізу поставленого проектного завдання; проектування обраного виробу, конструювання та виготовлення виробів відповідно до освітньої програми з попереднім техніко-економічним обґрунтуванням конструкцій, художньо-естетичним оздобленням виробів, практичним випробуванням технічного устаткування; дизайну виробів, виконання і використання необхідних графічних ескізів, креслень, технічних малюнків, макетів; відбір навчального матеріалу, що передбачає формування системи техніко-технологічних знань, розвиток регіонального декоративно-ужиткового мистецтва, народних ремесел і промислів, технічної творчості.

I. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Змістовий модуль 1. Основи техніки, технологій і проектування

Машина як технічний засіб виробництва. Класифікація сучасних машин. Технологічні, транспортні, транспортуючі, обчислювальні та інші машини.

Характерні особливості кожної групи машин. Основні складові частини машин. Функціональні елементи машини: їх класифікація, призначення, характерні особливості.

Поняття про механізми. Техніко-технологічна характеристика найбільш поширених механізмів, їх типи. Будова, призначення та особливості використання механізмів для передачі та перетворення руху. Приклади застосування механізмів. Механічні передачі: призначення та загальна класифікація. Типові деталі механічних передач.

Основні поняття про деталі. Загальна характеристика, типові та спеціальні деталі, їх різновиди, особливості і призначення. Деталь як функціональний елемент машини. Визначення деталі. Характерні особливості різних груп деталей. Способи з'єднання деталей в механізмах. Характеристика рознімних та нерознімних з'єднань.

Робоча машина як технічний засіб виробництва. Її призначення. Поділ робочих машин за ступенем універсальності. Технологічна робоча машина. Її призначення. Поділ технологічних машин за ступенем автоматизації.

Продуктивність праці і її вимірювання. Чинники, що впливають на зростання продуктивності праці.

Трудовий процес та елементи, що входять до його складу. Зміна змісту трудового процесу під впливом науково-технічного прогресу.

Головні економічні показники господарювання. Виробництво продукції в натуральному і грошовому вираженні. Собівартість і

рентабельність виробництва та джерела її зростання. Елементи які утворюють собівартість продукції. Шляхи зниження собівартості продукції. Основні напрями використання прибутку підприємства. Найважливіші характеристики продукції, що визначають її конкурентноспроможність: технічний рівень, енергоспоживання, матеріаломісткість, надійність, зручність у користуванні, досконалість форми, доступність ціни.

Стандартизація, її сутність та мета. Об'єкти стандартизації. Види стандартів. Якість виробу. Показники якості та умови її забезпечення.

Форми власності та підприємницької діяльності в умовах ринку. Значення конкуренції і партнерства для розвитку виробництва. Критерії ефективного виробництва в соціально орієнтованій економіці. Адміністративні та економічні методи управління виробництвом. Поняття про менеджмент і особливості ділового спілкування. Маркетингова діяльність як засіб розширення ринків продукції підприємства.

Змістовий модуль 2. Проектна технологія у перетворювальній діяльності людини

Загальні основи проектування у виробничій діяльності людини.
Види проектів. Виробництво як перетворювальна діяльність людини. Створення матеріальних і життєвих благ у процесі виробництва.

Проектна технологія як складова виробничої діяльності людини. Сутність проектування та проекту. Основні ознаки проектної діяльності. Виробниче проектування. Види проектів.

Етапи та стадії виробничого та навчального проектування. Завдання проектно-конструкторської підготовки виробництва. Поняття про етапи виробничого проектування: технічне завдання, технічна пропозиція, ескізний проект, технічний проект, розробка робочої документації тощо. Показники функціонального призначення та виготовлення у процесі проектування на виробництві. Критерії оцінювання нової продукції. Поняття

про етапи навчального проектування: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний. Різні підходи до визначення етапів проектування. Стадія як елемент етапу проектування.

Основні інформаційні джерела. Технологія пошуку інформації засобами Інтернет. Повторення основних понять про інформаційні джерела. Інформаційні джерела як засіб проектної технології. Класифікація джерел інформації. Пошук необхідної інформації в довідниках та журналах. Інтернет – світова інформаційна система. Використання в проектній діяльності засобів Інтернету. Пошукові системи Інтернет. Пошукові каталоги. Технологія пошуку інформації в Інтернеті. Ключові слова в пошуковій системі. Зв'язок між ключовими словами. Пошук за одним словом. Пошук за групою ключових слів. Web-сторінка, Web-каталог. Способи збереження інформації.

Технологія створення банку ідей. Накопичення інформації та її аналіз в дослідно-пошуковій діяльності людини. Формування ідей на основі зібраної інформації. Банк ідей та пропозицій як інформаційна база проекту. Призначення та структура банку. Використання клаузури для створення банку ідей та пропозицій.

Аналіз існуючих виробів та визначення завдань проекту. Еволюція об'єктів технологічної діяльності як необхідна передумова для проведення їхнього аналізу. Поняття аналізу, його види. Класифікація об'єктів за певними ознаками (дитохомія). Основні напрями, за якими здійснюють аналіз об'єкту проектування. Особливості аналізу об'єкту проектування. Визначення завдань на основі проведеного аналізу.

Аналіз та компонування інформації для проекту у різному форматі. Презентації майбутнього проекту. Аналіз типів інформації. Технологія опрацювання інформації друкованих та електронних інформаційних джерел. Способи занотовування проаналізованої інформації: план, тези, резюме, конспект. Електронний спосіб аналізу та компонування інформації для проекту. Алгоритм роботи методом компоновки матеріалів в одному файлі.

Сутність написання рефератів. Типи рефератів: навчальні, контрольні, службові, творчі. Технологія написання навчальних, контрольних, службових та творчих рефератів. Структура реферату. Складання бібліографії за темою проекту. Збереження ресурсів і адрес Інтернету.

Загальні відомості про дизайн. Мета, завдання і значення дизайну як сучасного методу проектування. Професійні обов'язки дизайнера. Художнє конструювання як практика дизайну.

Основні вимоги дизайну щодо формоутворення предметного середовища. Види, категорії, засоби, властивості та якості композиції. Методи складання композиції. Колір як елемент композиційної організації форм. Поняття про кольорові гармонії, кольорове коло. Основні закони кольорознавства. Психофізіологічні фактори впливу кольорів на людину. Принципи функціонального застосування кольорів.

Стадії дизайну об'єктів технологічної діяльності. Основні принципи художнього конструювання. Мета художньо-конструкторського аналізу виробів. Послідовність художньо-конструкторського аналізу об'єкту проектування. Поняття аналоги та прототипи. Функціональні вимоги до промислових виробів. Положення про конструкційні, технологічні та композиційні відповідності виробів.

Послідовність художнього конструювання об'єктів технологічної діяльності. Поняття проектна пропозиція. Основні складові частини дизайн-проекту. Поняття робочий проект. Мета виконання дослідного зразка.

Технологія створення дизайн-проекту. Технологія виконання проектною пропозиції: попередні дослідження на основі даних соціології та ергономіки; вивчення конструкційних матеріалів і технологій їх виготовлення; визначення основних вимог, що ставляться до об'єкту проектування; варіанти попередніх компоновок; виконання ескізного варіанту; аналіз та відбір ескізних варіантів.

Основні етапи розробки дизайн-проекту: виконання кінцевого варіанту конструктивного рішення об'єкту його моделювання або макетування; відбір

конструкційних та оздоблювальних матеріалів; економічне обґрунтування; оформлення проекту. Поняття експертизи виробу. Мета та алгоритм проведення експертизи об'єкту проектування.

Складання проектно-технологічної документації. Поняття «проектно-технологічна документація». Структура проектно-технологічної документації. Поняття про складальне креслення, технічний малюнок, аксонометричне зображення, робочі креслення, специфікацію, технологічні картки. Вимоги ЕДСКД та ЕДСТД щодо оформлення документації. Послідовність складання проектно-технологічної документації.

Економічне обґрунтування проекту. Загальне поняття про економічну систему, продуктивні сили, засоби виробництва, три основних питання економіки; продуктивність праці та основні її показники (норма часу, норма продуктивності). Поняття прибутку та послідовності його розподілу. Прибуток і рентабельність сучасного виробництва.

Поняття собівартості. Визначення собівартості проекту. Шляхи зниження собівартості. Формування ринкової ціни кінцевого продукту даного проекту (матеріального чи інтелектуального). Шляхи економії матеріальних ресурсів проекту (підвищення якості об'єктів проектування, зменшення ваги, багаторазове використання деяких матеріалів тощо).

Маркетингові дослідження проекту. Поняття маркетингу як дослідження ринку певного регіону. Дослідження потреб ринку. Прямі продажі. Анкетування як метод дослідження потреб ринку.

Методи творчого та критичного мислення в проектній технології. Творчість як основа перетворювальної діяльності людини. Технології та методи творчої діяльності: метод мозкової атаки, метод контрольних запитань, синектика, морфологічний аналіз, метод фокальних об'єктів, метод випадковостей, функціонально-вартісний аналіз, алгоритм розв'язування винахідницьких задач. Винахідництво. Раціоналізаторські пропозиції – рушійна сила у розвитку виробництва.

Використання в проектній діяльності інформаційно-

комунікаційних технологій. Презентація результатів роботи як один з видів перетворювальної діяльності людини. Види презентацій: мультимедійна, публікація, веб-сайт в Інтернеті. Технологія створення публікації. Добір необхідної інформації. Створення веб-сайту. Технологія використання програми Microsoft Publisher для створення веб-сайту.

Ергономіка в структурі перетворювальної діяльності. Загальні питання ергономіки. Історія становлення та сутність ергономічної науки. Методи і засоби ергономічних досліджень. Санітарно-гігієнічні та естетичні умови праці. Ергономічний підхід до організації праці. Ергономічний аналіз технологічного процесу по виготовленню певного об'єкта.

Глобальні проблеми людства. Проблеми загальносвітового рівня – демографічні, екологічні, енергетичні. Сучасна енергетика в екосистемі. Техногенні проблеми в суспільстві. Види виробництв та їх вплив на екосистему. Шляхи подолання енергетичних та екологічних проблем.

Природоохоронні технології. Інформаційна система спостереження та аналізу стану природи. Технології переробки побутових відходів. Сучасні технології безвідходного виробництва продукції. Замкнені системи як один з видів безвідходного виробництва.

Основи професійного самовизначення. Основні функції професійної діяльності. Основні види діяльності людини. Професійна діяльність та професійне самовизначення. Сфери та галузі професійної діяльності людини. Основні поняття: культура праці, професійне становлення особистості, професійна кар'єра.

Портфоліо в професійній діяльності людини. Суть та призначення портфоліо в професійній та в освітній діяльності людини. Основні частини портфоліо в залежності від майбутньої професії. Компонування портфоліо. Відбір та оцінка кращих результатів власної діяльності над проектом. Мета й завдання проекту. Поняття професійної кар'єри. Фактори, що впливають на професійну кар'єру (особистісні, службові, виробничі, соціально-економічні тощо).

II. ВИМОГИ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВСТУПУ НА ОС БАКАЛАВРА НА ОСНОВІ ОКР МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)

Вступне випробування з технологій для вступу на ОС бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста за спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології), відображаючи сутність майбутньої професії, містить професійно значущі елементи освітньо-професійної програми підготовки вчителя трудового навчання та технологій і креслення і розкриває особистісний потенціал абітурієнта. Кожен учасник має продемонструвати свої можливості в однакових умовах з іншими учасниками. Вступне випробування включає в себе виконання тестового завдання.

Абітурієнти виконують тестове завдання, що ґрунтується на вимогах програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Трудове навчання» (5-9 класи) та програми «Технології» (10-11 класи), затверджених Міністерством освіти і науки України.

Виконання тестового завдання має на меті виявити знання абітурієнтом:

- змісту основних понять курсів «Трудове навчання» та «Технології», орієнтуючись на їх класичні та сучасні формулювання;
- знання основних положень основ проектної, технологічної та художньо-естетичної діяльності;
- виявлення рівня теоретичних знань, здатності їх використовувати при розв'язанні нескладних технічних і творчих техніко-технологічних задач.

III. ВИМОГИ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ З ТЕХНОЛОГІЙ

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», державних освітніх

програм основним завданням вищої школи є забезпечення фундаментальної, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які визначатимуть темпи та рівень науково-технічного прогресу, сприятимуть утвердженню гуманістичних ідеалів, норм людського співжиття, формуванню інтелектуальної нації. Нині особлива роль надається розвитку творчих здібностей майбутніх фахівців – учителів трудового навчання та технологій і креслення, виробленню у них компетентностей самостійно застосовувати набуті знання з основ технологій й методично обґрунтовувати вибір технологій реалізації змісту трудового навчання у загальноосвітніх закладах середньої освіти (ЗЗСО). Тому для виявлення молоді, здібної до навчання за спеціальністю 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) запроваджено проведення фахового вступного випробування з технологій.

Особливого значення набуває оцінювання знань абітурієнтів, що відображає рівень якості технічної, технологічної та графічної підготовки в навчанні за ОКР «Молодший спеціаліст». Зміст запитань і завдань вступного випробування з технологій пов'язаний з напрямками розвитку техніки і технологій та конструкторсько-технологічної компоненти технічної системи знань та передбачає 4 рівні засвоєння компонентів змісту освіти.

Критерії оцінювання технологічних компетентностей абітурієнтів (результатів вступного випробування з технологій і креслення), а саме: рівень володіння теоретичними знаннями та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність до застосування вивченого матеріалу під час виконання тестових завдань, визначено нами за використанням рекомендацій УЦОЯО за 200 бальною шкалою, **як результат оцінки**, що виставляється за підсумками вступного випробування.

Критерії оцінювання вступного випробування – тестових завдань з технологій. Тривалість виконання тестових завдань становить 90 хвилин (півтори астрономічні години). Тести містять 30 завдань: 20 завдань – першого рівня, 10 завдань – другого рівня. Завдання першого рівня оцінюються у 6 балів, другого – у 8 балів. Завдання першого рівня, із

закритою формою відповіді, вважається виконаним, якщо визначено правильну із запропонованих відповідей (а, б, в, г...). Завдання другого рівня, з відкритою формою відповіді, вважається виконаним, якщо дана чітка відповідь на поставлене запитання. При загальному оцінюванні результатів тестування бали, набрані за кожне із 30 завдань, підсумовуються і виставляється загальний бал-оцінка. Максимальна кількість балів за тест – 200.

Таблиця 1

Критерії оцінювання вступного випробування з технологій

Рівень	низький	задовільний	середній	достатній	високий
Кількісна характеристика рівня	0-99	100-119	120-149	150-179	180-200

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Гащак В. М. Трудове навчання : (технічні види праці) : [Підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / В. М. Гащак та ін. – Київ : Генеза, 2016. – 256 с.
2. Коберник О. М. Технології : 10 кл. : Підручник / О. М. Коберник, А. І. Терещук, О. Г. Гервас [та ін.]. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 160 с.
3. Навчальна програма з трудового навчання для 5-9 класів / В. К. Сидоренко, Н. І. Боринець, Д. В. Боровик, В. М. Гащак, Е. М. Даниліна, С. М. Дятленко, Р. М. Лещук, Н. Б. Лосина, Т. С. Мачача, Н. М. Павич, А. І. Терещук, І. Ю. Ходзицька, В. В. Юрженко ; затверджена Наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804. – К., 2017. – 28 с.
4. Навчальна програма : Технології. 10-11 класи : Рівень стандарту, академічний рівень / А. І. Терещук, Н. І. Боринець, С. М. Дятленко,

В. К. Сидоренко, Г. В. Терещук, І. Ю. Ходзицька. – Київ, 2010. – 102 с.

5. Терещук А. І. Трудове навчання : (обслуговуючі види праці) : [Підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / А. І. Терещук, О. Ю. Медвідь, Ю. М. Приходько. – Київ : Літера ЛТД, 2016. – 288 с.

6. Терещук А. І. Трудове навчання : (технічні види праці) : [Підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / А. І. Терещук. – Київ : Літера ЛТД, 2017. – 224 с.

7. Терещук Б. М. Трудове навчання (для хлопців) : [Підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / Б. М. Терещук, С. М. Дятленко, В. М. Гащак, Р. М. Лешук. – Київ : Генеза, 2015. – 192 с.

8. Трудове навчання (для дівчат) : [Підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закладів] / І. Ю. Ходзицька, О. І. Безносюк, О. В. Горобець, Н. М. Павич. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. – 176 с.

9. Трудове навчання : (обслуговуючі види праці) : [Підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / І. Ю. Ходзицька, В. П. Тищенко, О. В. Горобець, О. І. Безносюк. – Харків : Вид-во «Ранок», 2017. – 176 с.

10. Коберник О. М. Технології : 11 кл. : Підручник для загальноосвіт. навч. закл. : рівень стандарту, академічний рівень / О. М. Коберник, А. І. Терещук, О. Г. Гервас [та ін.]. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 160 с.

11. Сидоренко В. К. Трудове навчання (для хлопців) : [Підруч. для 6-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / В. К. Сидоренко, Д. В. Лебедєв, А. М. Гедзик, В. В. Юрженко. – Харків : СИЦІЯ, 2014. – 256 с.

12. Сидоренко В. К. Трудове навчання (для дівчат) : [Підруч. для 6-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / В. К. Сидоренко, Т. С. Мачаха, С. П. Павх. – Харків : СИЦІЯ, 2014. – 272 с.

13. Сидоренко В. К. Трудове навчання (для дівчат) : [Підруч. для 5-го кл. загальноосвіт. навч. закл.] / В. К. Сидоренко, Т. С. Мачаха, В. П. Титаренко, С. П. Павх, Г. М. Гаврилюк. – Харків : СИЦІЯ, 2013. – 240 с.

14. Терещук Б. М. Трудове навчання (для хлопців) : [Підруч. для 5-го

кл. загальноосвіт. навч. закл.] / Б. М. Терещук, В. К. Загорний, В. М. Гащак, Р. М. Лещук. – Київ : Генеза, 2013. – 176 с.

Додаткова література:

15. Ажаман Л. В. Усі уроки трудового навчання (хлопці). 9 клас / Л. В. Ажаман, А. Є. Миколаєнко. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 320 с.

16. Богданова С. І. Трудове навчання (для груп дівчат). 5 клас : [Розробки уроків] / С. І. Богданова. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2008. – 144 с. – (Майстер клас).

17. Богданова С. І. Трудове навчання (для груп дівчат). 7 клас : [Розробки уроків] / С. І. Богданова. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2009. – 208 с. – (Майстер клас).

18. Богданова С. І. Трудове навчання (для груп дівчат). 9 клас : [Розробки уроків] / С. І. Богданова. – Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2007. – 208 с. – (На допомогу вчителю).

19. Гусєва Л. І. Усі уроки трудового навчання (дівчата). 8 клас : [Навч.-метод. посіб.] / Л. І. Гусєва. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 159 с.

20. Коберник О. М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні : [Навч.-метод. посібник] / За заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. – Умань : СПД Жовтий, 2008. – 212 с.

21. Коберник О. М. Усі уроки технології. 10 клас. Рівень стандарту / О. М. Коберник, О. Б. Авраменко, В. В. Бербец та ін. ; [За ред. О. М. Коберника]. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 160 с.

22. Наволокова Н. П. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць / авторитетний уклад. : Н. П. Наволокова, В. М. Андрєєва. – К. : Вид. група «Основа», 2010. – 117 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

23. Пелагейченко М. Л. Усі уроки технологій. 10-11 класи. Варіативний модуль / М. Л. Пелагейченко. – Х. : Вид. група «Основа», 2014. – 272 с. – (Серія «УСІ уроки»).

24. Пелагейченко М. Л. Професійний довідник учителя трудового навчання / М. Л. Пелагейченко. – Х. : Вид. група «Основа», 2013. – 254 с.

25. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Науково-методичний посібник / О. Пометун, Л. Пироженко ; [за заг. ред. О. І. Пометун]. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

Інформаційні джерела:

26. <https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-trudovoho-navchannya/> – нормативно-правове забезпечення трудового навчання; розробки уроків з трудового навчання для 5-11 класів.

27. http://osvita.ua/school/lessons_summary/work/ – методичні розробки уроків, проектів з трудового навчання для 5-11 класів.

28. <http://subject.com.ua/lesson/work/> – розробки уроків з трудового навчання для 5-9 класів.

29. <https://urok-ua.com/tag/konspekty-urokiv-z-trudovoho-navchannya/> – конспекти уроків і методичні рекомендації щодо викладання трудового навчання.

30. http://trudovenavchanya.blogspot.com/p/blog-page_16.html – нормативна база, навчальні програми, методичні рекомендації, розробки уроків, додатковий матеріал до уроків, підручники, інтернет-ресурси для вчителя трудового навчання тощо.

31. <https://naurok.com.ua/journal> – журнал «На урок»: розробки до уроків, цікавинки, виховні заходи, корисні матеріали, практичні прийоми, психологія, інклюзивна освіта.

32. <http://trudove.ucoz.org/> – нормативно-правове забезпечення трудового навчання; розробки уроків і проектів з трудового навчання для 5-11 класів.

33. <https://imzo.gov.ua/> – сайт Інституту модернізації змісту освіти.